Για την Κακιά της Myriam Gurba: «Ευτυχώς που υπάρχουν τέτοιες κακές»

Η *Κακιά* είναι το πρώτο λογοτεχνικό βιβλίο που εκδίδει η ομάδα του Yusra, του ομώνυμου περιοδικού και ταυτόχρονα είναι το πρώτο βιβλίο της Myriam Gurba που μεταφράζεται στην ελληνική γλώσσα. Η Gurba, είναι μια πολύπλευρη δημιουργός που ασχολείται με τις οπτικές τέχνες, διδάσκει ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά είναι συγγράφισσα «πάνω από όλα». Εκτός από την *Κακιά* της, έχει δημοσιεύσει ακόμη άλλα τέσσερα βιβλία *Dalhia Season* (2007), *Painting their portraits in the winter*(2015), Creep (2023) και *Poppy State* (2025). Επιπλέον, έχει δημοσιεύσει άρθρα και δοκίμια σε μερικά από τα σημαντικότερα και πιο επιδραστικά περιοδικά και εφημερίδες στις ΗΠΑ από τους New York Times και New Yorker μέχρι τη Vogue.

Τα βιβλία της έχουν λάβει διακρίσεις και υποψηφιότητες από μερικούς από τους πιο σημαντικούς εναλλακτικούς (ή και πιο κυρίαρχους) λογοτεχνικούς θεσμούς στις ΗΠΑ, ενώ από τα φοιτητικά της χρόνια εμπλέκεται σε εκδοτικά εγχειρήματα και περιοδικά αλλά και πρωτοβουλίες για τη μεγαλύτερη ορατότητα των Latinx συγγραφέων και συγγραφισσών (βλ #diginidad literaria).

Ξεκινώντας να διαβάζω το γραμμένο με αυτοσαρκασμό και πικρό αλλά πολύ επιτυχημένο χιούμορ memoir της, σκέφτηκα ότι η αφηγήτρια μου θυμίζει πολύ τον Evan Marquez τον κεντρικό χαρακτήρα στην επιτυχημένη κωμωδία του Hulu “The English Teacher”, . Όπως και ο Έvan ο οποίος είναι τελικά συμφιλιωμένος με την ιδέα ότι ήταν το «diversity hire» στο σχολείο που εργάζεται, η Gurba διασκεδάζει με τις θετικές διακρίσεις και την εξωτικοποίηση που απορρέει και από αυτές. Εξάλλου, όπως λέει είναι μια «Μεξονέζα» (σ.64), δηλαδή μια Μεξικάνα με ανοιχτόχρωμα μάτια που «προδίδουν» την πολωνική της καταγωγή από την πλευρά του πατέρα της. Το γαλάζιο χρώμα των ματιών της είναι μια ρωγμή στην ταξινομητική αναπαράσταση των φυλετικών ιεραρχήσεων που είναι κυρίαρχη εκεί που μεγάλωσε αλλά και αλλού. Είναι δυνατόν μια τσικάνα να έχει ανοιχτοχρώμα μάτια ή να είναι ανορεξική (σ.91);

Όπως σχολιάζει η Γιώτα Τεμπρίδου, επιμελήτρια της ελληνικής έκδοσης, στο κείμενο της στο λογοτεχνικό περιοδικό Φρέαρ η *Κακιά* είναι ένα «διακριτικά κουήρ» μυθιστόρημα. Κι επιπλέον, είναι μια σπουδή «από τα μέσα» στη θεσιακότητα.

Η *Κακιά* είναι ένα απολαυστικό κείμενο, που θα ήθελα να κάνω spoiler για αυτό, με στοιχεία από Βιρτζίνια Γουλφ, Πέδρο Παράμο και από killjoy φεμινισμό της Σάρα Άχμεντ με έναν τεράστιο λογοτεχνικό πλούτο αναφορών ή παραπομπών που ενδοβάλλεται στο μεταξύ. Όπως αντίστοιχα, και

με άλλες διάσπαρτες στον χρόνο αναφορές από την μαζική κουλτούρα που ανασκαλεύουν δικές μας χαμένες στο παρελθόν εικόνες: λχ. η Νέλλι Όλσεν (σ.28) η χαρακτηριστική κακομαθημένη κόρη της εύπορης οικογένειας των ιδιοκτητών του παντοπωλείου στο «Μικρό Σπίτι στο Λιβάδι», είναι μία τέτοια απωθημένη στο παρελθόν εικόνα των τηλεοπτικών επαναλήψεων που παρακολουθούσαμε ως παιδιά. Μάλιστα, η ηθοποιός που υποδύθηκε τη χαριτωμένη κακιά με τις χαρακτηριστικές ξανθές μπούκλες έχει πει για τον ρόλο της: «είμαι ευγνώμων που υποδύθηκα τη Νέλλη... Μόνο ένα ευχαριστώ θα μπορούσα να πω, καθώς κάνοντας με μια μαλακισμένη μου έδωσαν την ελευθερία να κάνω και να πω πράγματα, που δε θα μπορούσα να κάνω ως καλό κορίτσι, πράγματα που απαιτούν θάρρος». Το είδος της κακίας που περιγραφεί η ηθοποιός, θυμίζει αρκετά την απελευθερωμένη κακία της «κακιάς» της Gurba. Η «κουφή» miss America (σ.80) αλλά και η ενότητα που μοιράζεται σκέψεις για τον Μάικλ Τζάκσον (σ. 255-257), για το φυλετικά αμφίσημο σώμα του και για τη δίκη του μπορεί να διαβαστεί και ως μια γενεαλογία του μετασχηματισμού των κυρίαρχων λόγων συμβολικών και θεσμικών- για το σώμα, τη σωματική ικανότητα και την αναπηρία, τη φυλή και την έμφυλη βία.

Η έμφυλη βία σε όλες τις εκφάνσεις της από τη νομιμοποιημένη και λιγότερο ορατή «καθημερινή» παρενόχληση μέχρι τη γυναικοκτονία διαπερνά το κείμενο, όπως η πατριαρχία ως καταστροφική δομή διαπερνά τις κοινωνικές σχέσεις. Η Gurba, απέναντι στη φυλακιστική ιδεολογία και πρακτική, βρίσκει μια διέξοδο – ως μια «μετατραυματική καριόλα» (σ.252)- στην ισχυρά υποτιμημένη δυνατότητα της αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικών, των θηλυκοτήτων και των άλλων καλών.

Η εντυπωσιακή είσοδος της *Κακιάς* τη Gurba στην προσιτή στα ελληνικά ξένη λογοτεχνία στην εκπνοή του 2025 οφείλεται στην επιλογή που έκανε η ομάδα του περιοδικού Yusra και βέβαια στην εξαιρετική μετάφραση της Ζωής Κόκκα καθώς και στη μεγάλη φροντίδα του κειμένου από τη Γιώτα Τεμπρίδου.

Σε μια συγκυρία που η κακία νομιμοποιείται μέσα από τη συστηματική παραβίαση και τον εξευτελισμό των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των ανθρώπινων δικαιωμάτων, η «Κακιά» της Myriam Gurba είναι μια ανακουφιστική κακιά, που υπερασπίζεται την κοινότητα και την αλληλεγγύη. Ευτυχώς που υπάρχουν κι αυτές οι κακές δηλαδή.

Myriam Gurba, *Κακιά*, μτφρ: Ζωή Κόκκα, επιμέλεια: Γιώτα Τεμπρίδου, Αθήνα: Yusra, 2025

Σημειώσεις

Πληροφορίες και υλικό για το έργο της Myriam Gurba μπορείτε να βρείτε στο

Ο όρος αναφέρεται σε μια πολιτική για τις προσλήψεις με στόχο την ενίσχυση του συμπεριληπτικού και ποικιλόμορφου χαρακτήρα του εργασιακού περιβάλλοντος.

Βλ. Σχετικά Γιώτα Τεμπρίδου, «Η κακία no es para todos, η «Κακιά» όμως;», Περιοδικό Φρέαρ, διαθέσιμο εδώ: https://mag.frear.gr/i-kakia-no-es-para-todos-i-kakia-omos/

Βλ σχ. “Alison Angrim on beyond surviving: Embracing the gifts of Nelly Oleson”, διαθέσιμο εδώ: https://jumpstartyourjoy.com/2024/06/alison-arngrim-beyond-surviving-embracing-gifts-nellie-oles

on/